

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Anstro-Ungaria:
pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . . . 10 .
pe 1/4 an . . . . . 5 .
pe 1 lună . . . . . 2 .
N-ril de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și strălă-
tate pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Anul VI.

Număr de Duminecă

Nr. 15

Invinuiri ciudate.

În săptămâna aceasta în Dieta și în foile din Budapesta ear s'a vorbit și scris mult despre *tribuna* Românilor.

Pe stat nu s'au simțit încă și bisericești. Re-*frapă* a Ungurilor părere, sunt pliedea cea mai mare că Români, Sârbi, Slovaci și Nemți nu se fac — Unguri.

Fără îndoială că așa este.

Dacă n'am avé biserici în cari să ne rugăm lui Dumnezeu la strămoșeasca noastră limbă, de mult n'am mai fi poate Români.

Că ce tările ne e biserica, am înțeles-o nu numai noi, cari am adus ori-ce jertfă pentru susținerea bisericilor, dar au înțeles-o și mai marii Ungurilor, domnitorii de pe vremuri ai Ardealului, cari încă înainte cu două sute ani voiau să ne ademenească la calvinism, ca în urmă să ne facă apoi — Unguri.

Nu s'a putut însă, măcar că atunci eram neasemănat mai puțin, mai slabi — o ceată de iobagi necajii — mai săraci, căci și cenușa din vatră era a *nemeșilor*! Și n'aveam bărbați cu învătătura, poporul nu era pătuns de credință și simțirea națională pe care azi o găsim în inima până și a ciobanului dela munte.

Nu greu, dar cu neputință este să ne lăpădam de limba noastră azi, când avem biserici strălucite și școli bune.

Ungurii cu minte mărturisesc și ei aceasta și au spus-o nu odată, că s'ar mulțumi cu un singur lucru: să *sim bunt patrioți!*

Neînțelegerea în jurul acestui cuvânt s'a ivit însă. *Not ne iubim adică patria*, jertfă sângeră și avutul nostru pentru ea, cinstim legile și împotriva Tronului nici armă nici cuvânt n'am ridicat.

Credem că asta-i — *patriotism!*

Vedem însă că sunt deputați și foii ungurești cari zic că nu-i destul atâta, ci ne fac vinovați pentru că *înaintăm!* Pentru că bisericile, școlile și bancile române sporesc într'una.

Astfel „*Hazánk*” (dela 17 Aprilie) scrie împotriva noastră cu atâta *necaz*, de par-că am fi — Tătari.

Ascultați numai:

„In comitatele *Temis, Torontal, Caras-Severin, Arad și Bihor*, unde pe vremea lui Iosif al II, după cum scrie Bajtay (Hist. Stat. Hung. regnumque eidem adnexorum) *Români abia găseai*, și unde erau, veniseră puținți, strecurându se printre Bulgari și Sârbi, azi Români sunt o mulțime și *vărând cu ochii topesc într'înșii pe Unguri*. În Arad, după cum scrie Lakatos Otto în „*Istoria Aradului*”, cei dintâi Români au venit la începutul veacului XIX, *cinci familii*. Azi sunt peste 8000. Au biserica mare cu două turnuri, episcopie, Seminar și Preparandie, școli, bancă („*Victoria*”), reuniune d'a meseriașilor („*Progresul*”), două foii („*Tribuna Poporului*” și „*Biserica și Școala*”) și o mulțime de cărțurari.

„*Eată pricina de căpetenie a răului*. Si aceasta s-o ia bine aminte Ungurii! *Nu naționalitățile sunt asuprite în țeara aceasta care este ungurească de o mie de ani, ci potrivit: naționalitățile, îndeosebi Români, apasă și nimicesc Ungurimea*. Adevărat că topesc într'înșii și pe Sârbi, Bulgari și Sași.

Lasa că nu e tocmai așa: Români nu s'au strecurat nici, pe lângă Bulgarii ori Sârbi, ci de sute de ani apără aceste locuri.

Sa zicem însă că-i așa: din cinci familii într'o sută de ani sunt în stare să sporească la 8000 suflete.

Ce dovedește asta?

Că suntem un popor de viață.

Acum dacă Ungurii vor să aibă pretenții harnice și tari, ce e mai firească decât să caute dragostea Românilor, mai ales că nu e vorba numai de noi, cei din Țeara-Ungurească, ci și de frații din România, despre care Ungurii de asemeni mărturisesc că sunt înzestrați cu mari virtuți.

Așa cum s'au pornit însă unii învătăși Unguri și scriitorii de pela foi: cu invinuri nedrepte că noi li prăpădim pe Unguri și trăim la adăpost de ori-ce prigonire, ba puțin lipsește să fim chiar răsfățați de stăpânire, nu se ajunge la înțelegere, ci diu potrivit: se mărește vrajba.

De altminteri chiar „*Hazánk*” recunoaște că: „*multe păcate are, în jurul chestiei naționalităților, și presa maghiară, care așa zicând, scrie despre naționalități numai ca să facă vuiet*”, ear nu caută temeiul pe care s'ar pute aduce lecuirea!...

Când ne caută însă pricină și ne invinuește pentru că *înaintăm* credem că nici „*Hazánk*” nu se apropie de temeiul pe care stând, s'ar pute ajunge la pace și înțelegere.

Mărturisiri prețioase. În ședința dela 15 e a Dietei deputatul *kossuthist* *Bizony Akos* vorbind despre legile politico-bisericești a mărturisit că ele au mari scăderi, că n'au fost aduse la vreme potrivită și îndeosebi bisericești protestante îi fac un mare rău, *perzând această biserică 444 suflete prin trecerile la altă confesie ori rămânând fără confesie după cum îngăduie noua lege*

Revisiunea programului național.

De

Eugen Brote.

N'am avut ocaziune să cetesc articoli publicati de „*Tribuna*” și „*Gazeta*” referitori la revisiunea programului. Din extrasele și polemicile „*Tribunei Poporului*” rezultă că autorii acelor articoli sunt preocupati mai mult de partea personală, decât de fondul chestiunii. Așa „*Tribuna*” caracterizează și judecă atitudinea mea politică din trecut și din prezent; așa „*Gazeta*” examinează activitatea mea politică și o condamnă. Nu mă supără aceste aprecieri, la care mi se ve da ocaziune a mai reveni de altă-dată. De astă-dată ele pot să rămână cu atât mai mult la o parte, cu cât atitudinea și activitatea mea poli-

tică nu stau în nici un raport cu necesitatea revisiunii programului. Nu din convingerile mele politice din trecut și prezent, nu din atitudinea mea de ieri sau de astăzi rezultă această necesitate, ci cu totul din alte cauze, cari n'au nimic a face cu persoana mea.

Nu va fi însă de prisos a supune unei esaminări mai de aproape obiectiunile în fond contra revisiunii.

Încât se poate vedé din coloanele „*Tribunei Poporului*”, „*Tribuna*” se sprijinește mai ales pe două motive pentru a combate necesitatea unei revisiunii. Unul din aceste motive izvorește din încrederea în puterea de rezistență a poporului român, al doilea din convingerea despre slăbiciunea Maghiarilor.

„Nu suntem așa de slabi” — zice „*Tribuna*” — „ca, dacă nu acum, cel puțin în viitor, să nu putem realiza întreg programul de la 1881 și nici timpul de 30 de ani, timp scurt în viața unui popor, nu poate îndreptăți pe nimeni la astfel de suposiții sinistre.” De altă parte adaugă numitul ziar: „Unguri cu minte nu există de dragul cărora se intenționează revisiunea programului.”

Admitem că timpul de 30 ani este intradevăr scurt în viața unui popor, împărțim și încrederea în puterea de rezistență a poporului român, nu ne îndoim nici despre posibilitatea realizării a întregului program din 1881, însă numai în anumite condițiuni. Ele sunt acestea condițiuni? Ele sunt înscrise în program: Schimbarea sistemului dualistic în guvernarea monarhiei și desfacerea uniunii Transilvaniei. Împlinite aceste condițiuni, nici o pedecă de oare-care importanță nu se află în calea realizării programului. Prin înlăturarea sistemului dualistic Maghiarii își pierd pozițiunea lor dominantă în monarhie, uniunea încheiată numai sub presiunea maghiară s'ar desface cu aceiași ușurință cu care s'a încheiat și partidul național român ar pute începe numai decât cu realizarea punctului prim al programului și ar ajunge în fugă până la cel din urmă. Dar cine să creeze aceste condițiuni, indisponibile pentru realizarea programului în prezent sau în un viitor, fie cât de îndepărtat?

Asupra acestei întrebări importante trebuie să ne dăm pe deplin samă, dacă vroim să mergem înainte cu programul de la 1881 și să credem cu tărie în realizarea lui.

Partidul național are să schimbe sistemul de guvernare a monarhiei austro-ungare? Nici în 1881, când s'a constituit partidul și s'a votat programul, nimeni dintre Români n'a împărțit asemenea speranțe. Cu atât mai puțin se va găsi cineva accesibil astorfel de iluziunii astăzi, când dualismul are la actualul sau un period de 35 ani de întărire, când în politica lor Maghiarii au fost favorizați de un mare noroc și au pus piciorul în prag.

Va veni schimbarea, cu care calculează programul, de la Impăratul? La 1881 se credea și se spera aceasta și tocmai pe credința și speranța aceasta s'a întemeiat programul. Astăzi numai desconsiderarea completă a situațiunii politice și închiderea ochilor înaintea realității ar mai putea să conserve în noi asemenea credințe și speranțe. Vroind cu o'i se preț a le conserva,

trebuie să închidem ochii. Cu ochii închiși însă un popor întreg nu intră în o luptă politică și devine preste tot incapabil a merge spre ținta, care și-a propus.

Dacă nu partidul, nici Impăratul nu vor crea condițiunile, în care programul dela 1881 are șanse de realizare, n'ar putea să intervină împregiurări politice extraordinare, constelațiuni europene, războaie etc., care nimicesc și creează state, necum sistem de guvernare? Înaintea lui Dumnezeu sunt toate cu putință. Este și cu putință, ca unii dintre adversarii revisiunii programului să se gândească și la asemenea împregiurări politice extraordinare, care să ne aducă scăpare.

Difficil este însă a face pe un popor atât de sobru, atât de chibzuit și atât de cumpătat, precum e poporul român, să creadă și să contene cu asemenea calculi îndoelnic și nebuloși, să-și așeze chiar pe ei politica sa națională. Domnii redactori dela „*Tribuna*” și „*Gazeta*” pot în sfârșit să-și facă combinațiunile și calculii politice precum le dorște inima, dar întrebarea importantă politică este cum *gândește și socotește poporul român?* Cei din urmă ani ai vieții noastre politice, amorfteala partidului, decadența „*Tribunei*”, și tendința vedită a alegătorilor români pentru participarea la alegert sunt dovezi incontestabile că *poporul român nu vroiește să calculeze în politica sa cu speranțe deșerte și cu întâmplări oarbe.*

Din această judecată și din această soarelă a poporului român rezultă *necesitatea direcției noue politice și a revisiunii programului dela 1881.*

Precum atitudinea, activitatea și calificatiunea mea politică sunt indiferente pentru această direcțiune nouă politică, care se manifestă destul de puternic în poporul român, tot atât de indiferente au să fie atitudinea, activitatea și calificatiunea politică a domnilor redactori dela „*Tribuna*” și „*Gazeta*” contra ei. Ea își va urma calea ei înainte.

Al doilea motiv principal al „*Tribunei*” contra revisiunii nu este mai tare ca primul. Afirmatiunea că la conducerea statului ungar nu s'a manifestat cumințenia Maghiarilor, este foarte mult spriginită de experiențele trecutului, care ne-ar îndreptăți să-o susținem și în viitor și să calculăm cu ea. Revisiunea programului însă *nu este nici provocată nici condiționată de gradul de cumințenie al barbaților de stat maghiari*. Și în cazul când „*Tribuna*” ar spune un incontestabil adevăr, că „Unguri cu minte nu există”, revisiunea programului totuși trebuie să se facă. Căci nu „de dragul Ungurilor cu minte neexistenți”, precum crede „*Tribuna*”, ci de dragul poporului român, care raționează asupra *politiceii sale proprii*, se va schimba direcțiunea politică.

Socotind, în reflexiunile noastre, atât Dr. Mihai cât și eu, cu așteptarea că ocărnuirea statului va trece tot mai mult, din ce în ce mai mult, în mâinile bărbaților de stat cumpătați, n'am făcut altce-va decât a exprima o dorință pentru viitor, care, implinindu-se, ar înlesni *compromisul indispensabil între Maghiari și Români*. N'a fost prezentată din partea noastră această dorință ca o condițiune, cu atât mai puțin ca o cauză a revisiunii programului. Nu se împlinește această do-

rință, cu atât mai rău pentru Maghiari și cu atât mai mult se impune necesitatea unei revizuirii a programului. Căci, presupunând că coarda șovinismului în loc să slăbească s'ar întinde și mai mult — așa precum presupune „Tribuna” — atât Românii cât și celelalte naționalități nemaghiare ar ajunge în conflicte din ce în ce mai aspre cu Maghiarii. Aceste conflicte continue și înăsprite ar produce în stat o veșnică turburare, care nu numai ar împedea consolidarea lui, ci în urma urmelor ar periclita în mod serios existența sa. Nicu un stat, — chiar și mai puternic decât tinărul stat ungar — nu poate suporta fără a-și primejdi existența o turburare fără sfârșit.

Resultatul acesta, pe care trebuie să-l producă o politică șovinistă, ar da o dovadă convingătoare pentru toată lumea, despre incapacitatea Maghiarilor de a cămuni un stat. Prin urmare vor trebui în interesul obștesc înlăturați dela cărmă. După Maghiari poporul român este cel mai numeros și cel mai puternic în Ungaria. În cât acesta ar oferi garanții mai mari pentru aptitudinea sa de guvernare, numai el ar putea fi chemat să scape statul din primejdii.

Aptitudinea de guvernare un popor nu-și-o poate însă dobândi prin o politică de pasivitate declarată în permanență, care — precum e cazul nostru, — se reduce la publicarea de articole de ziare celtite de un cerc modest de Români.

Din contră, aptitudinea de guvernare rezultă numai din o muncă serioasă politică, din deprinderea practică cu afacerile întinse și complicate ale statului, din studii și discuțiuni asupra problemelor numeroase, cari privesc statul, din experiențe pe terenul administrațiunii statului, cu un cuvânt dela numărul bărbaților de stat eșii din sinul poporului. Prin urmare tocmai cazul presupus de „Tribuna”, că „Ungușii cu minte nu există”, nu numai că ru ar fi un motiv pentru conservarea politicii de pasivitate ci este din contră un motiv hotărâtor pentru o nouă direcțiune politică, care să dea poporului român ocazie și mijloace de a-și dobândi destoinicia de ocărnuire a statului.

„Tribuna” și „Gazeta” au luat peste tot o pozițiune falsă în discuțiunea asupra necesității revizuirii programului. Ambele ziare, care vor conservarea direcției politice de până aci, ar trebui, în mod firesc să iei o pozițiune de apărare față cu noi cari propagăm schimbarea. Ele însă au preferit să iei o pozițiune de atac și să îndrepteze proiectele lor cu predilecțiune contra persoanelor. Această pozițiune falsă este o dovadă de slăbiciune, care cade în sarcina direcțiunii politice atacate. Apărătorii politicii de pasivitate nu vor putea convinge în acest mod poporul român că nu există necesitatea unei schimbări. Din contră, dacă vor ști să dovedească cum și prin cine vor putea fi create condițiunile, în care se va realiza programul național dela 1881, necesitatea unei schimbări dispăre dela sine.

În legătură strinsă cu revizuirea programului este numirea partidului — o chestiune discutată între „Libertatea” și „Drapelul”. Dl Dr. Viad a susținut în „Libertatea” necesitatea unei schimbări în numirea partidului și s'a spriginit mai ales pe motive practice și tactice.

Fără îndoială, numirea unui partid nu este o chestiune simplă de formă. Dacă programul dela 1881 n'ar suferi nici o schimbare, ar fi greu de înțeles schimbarea în numirea partidului. Motive practice și de oportunitate, nu trag destul în cumpănă mai ales când ele sunt stoarse de adversar. Stăm și la îndoială, dacă ele într'adevăr ar fi practice, căci prin nimic ministrul n'ar fi împedecă să schimbe ordonanța sa întocmai precum s'a schimbat numirea partidului. Se modifică însă programul în fond, precum se intenționează, modificarea va trebui să aibe un mod firesc o expresiune și

pentru numirea partidului, schimbarea în numire va urma astfel pe motive politice. Ea nu poate fi discutată decât deodată cu revizuirea programului. Pedecile neînvingibile, care le întimpină astăzi partidul în funcționarea sa, numai la aparență provin dela numirea sa. Ele vor fi înlăturate dela sine în momentul când partidul își va schimba punctul său de vedere cu privire la constituțiunea țerei.

Apărarea Slovacilor.

În ședința dela 15 c. a Dietei deputatul Ighiului, Werner se știe, învinuise rău naționalitățile că nu iubesc patria, ci că în școli folosesc cărți piine cu batjocuri despre Unguri.

La 16 c. deputatul Bartal Aurel a învinuit și el naționalitățile, îndeosebi pe Slovaci, spunând că preoții acestora sunt — panslavi!

Kollar, deputat și preot catolic slovac n'a lăsat însă fără răspuns învinuirile nedrepte, ci luând cuvântul a arătat ce neserioși sunt unii deputați unguri: ei se iau după cele ce aud în uliță și învinuiesc fără nici un temei pe Slovaci, cari sunt buni patrioți, iar preoții lor cum să țină cu Rușii? Dar asta ar fi a ține cu dușmanul bisericii ce păstorește! Respinge hotărât astfel de învinuiri.

Din Reichsrath.

În ședința dela 16 c. Reichsratul a ales delegații precum și comisia pentru cuotă. Cu acei prilej Wolff eară a provocat un mare scandal, deoarece-dintre partizanii săi n'a fost ales nici unul în delegațiune. El a început să injure.

Schalk i-a zis atunci: Lasă prostiile copilărești!

Wolff răspunde: Schalk, nu fi obraznic! Schalk. Cum mai poate un așa om de nimica să facă gură? Dela așa un ticălos cine să ceară satisfacție?

Wolff: D-le Schalk, ține-ți gura, că altfel îți sparg capul cel de pisică.

Astfel a ajuns să se vorbească în sfatul împărătesc!

DIN ROMÂNIA.

Visita membrilor Academiei la portul Constanța. În ziua de 13 Aprilie, trenul de de 1 și 25 m. p. m. a adus în orașul nostru pe membrii Academiei române.

Cu o zi înainte fiind înștiințat printr'o scrisoare de către dl Iosif Vulcan, despre această vizită, m'am dus la gară să aștept pe rari și luminații noștri oaspeți.

Secția științifică e reprezentată prin d-nii Petru Poni și dl Dr. Victor Babeș; secția istorică: prin d-nii Marienescu și Tocilescu; secția literară prin d-nii Iosif Vulcan și Naum.

Afară de sus numiții, membrii, mai observ pe dl Bianu, profesor universitar, precum și pe dl Casimir, subșeful lucrărilor portului; dl Zahariade, directorul construcției portului; d-nii Puclinsky, Murguleț și Georgescu ingineri.

Dela gară ne îndrumăm pe jos spre port. Veteranul Academician, dl Marienescu, ajungând în dreptul statuei lui Ovidiu, își descoperă capul — apoi se încearcă să citească inscripția: pedestralul fiind cam de parte și neputând vedea până acolo, dl Tocilescu mă încarcinescă să citesc eu pentru a se auzi de toți.

Ajungem în cancelaria direcțiunii portului, unde d-nii ingineri respectivi oferă fie-cărui membru al Academiei câte un plan al portului. Pe o masă era expus planul general al lucrărilor până la complectarea lor terminare, așa cum va trebui să fie. Dl Zahariade explică care anume lucrări arătate în plan sunt terminate, dând lămuriri asupra adâncimii mării, cum și asupra mai-șor chestiunilor tehnice.

În urma explicațiilor date, plecăm să vedem lucrările în natură. În regiunea blocurilor, titanul cel mic ridică în fața membrilor un bloc în greutate de 30 mii chilogramme pe care îl așează în vagonet.

Tot așa, în dreptul digului de închiriere, admirăm model de a se asviri în adâncimea mării, într'o minută, stânci enorme în greutate de sutimi de mil de chilogramme.

În urmă ne suim cu toții pe vaporul Sulina, pe care e arborat tricolorul român urmat de vaporul Constanța. Pe terasa vasului sunt aranjate scaune, pe cari ia loc fie cere. Vaporășul spintecă cu isteală vertiginoasă valorile și intrăm în largul Mării.

Dl Zahariade dă ordin personatului vasului să îndrepte vasul în regiunea tunelului, pe care îl vedem dela distanță, apoi ne întorcem la debarcadere.

La ora 5 eșim din vapor și de aci sub conducerea dlui Tocilescu, ne îndreptăm spre ruinele templului lui Neptun, din dreptul portului genovez. P. Vulcan.

Din străinătate.

Groză mare i-a cuprins pe ministri ruși, în urma împușcării ministrului Sipiagin. În decurs de două ani, acesta este al doilea ministru împușcat de studenții cari luptă pentru neatarnarea țării. Se știe anume, că în anul a fost împușcat ministrul școlilor trecut Bogolievov, tot pentru-că el pedepsise foarte aspru, trimițând și în Siberia, pe studenții cari luptau pentru dreptate și neatarnare.

După cum se telegrafează din Petersburg, studentul Balzanev a tras Marți nu 2 ci 5 focuri asupra ministrului, pe care de altfel îl prevestise printr'o scrisoare că are să fie omorât.

Amănunte asupra ministrului de interne rus. Asasinul ministrului de interne, Sipiagin, se numește Balcanoff. El declara că fiind student la Kiew a fost îngrijorat în anul trecut cu ocaziunea disordinelor universitare, a comis crima din răsunare.

Balcanoff a fost arestat fără nici o tapetivire.

Asasinul purta uniformă de oficer în momentul comiterii crimei.

Dizolvarea comitetului macedonean. Guvernul din Sofia a pus în vedere comitetului macedonean că este hotărât în principiu, să-l dizolveze.

El motivează această hotărâre prin aceea că agenții comitetului au fost surprinși formând bande și armându-se pentru a năvăli cu ele în Macedonia.

Camera belgiană atacată. Orele 2 și jum noaptea. În timpul dezbaterilor, mișcările lucrătorilor s'au potolit în fața Camerei. Armata venind să împărășie, ei s'au opus și au ucis pe Lalouviere, șeful postului.

Revoluția în Belgia. Soldații se solidarizează în cele mai multe părți cu lucrătorii.

În cas când se va proclama starea de asediu, comanda o va lua colonelul Wahis, acela care a înăbușit în sânge răscolta negrilor din Congo.

Clericali sunt hotărâți să respingă propunerea votului universal care se va face Vineti. În acest cas revoluția va fi teribilă.

Primarul a sfătuit pe rege să cedeze. Regele a convocat un consiliu de ministri, care a durat trei ore, și al cărui rezultat a fost că ministri s'au declarat hotărâți să reziste și să reprime revoluția.

Guvernul întărește mereu garnizoana Capitalei; el va dispune de o forță de 25 000 oameni.

Turburări în Serbia. Senatul universitar din Belgrad a condamnat numeroși studenți, cari au participat la demonstrațiile contra Senatului cu ocaziunea discuției proiectului de lege asupra asociațiilor studențești.

Se știe că Senatul universitar va să exercite un serios control asupra acestor asociații.

Studenții condamnați au manifestat cu sgarbot contra deciziunii Senatului.

Natalia — mireasă. Se anunțase știrea că fosta regină a Serbiei, frumoasa Natalie, s'a logodit cu un aristocrat francez. Ea a trecut în același timp și la catolicism și în în curând va merge la Roma să ceară binecuvântarea Papei.

Procesul lui Musolino. În 15 Aprilie n. a. c. s'a început înaintea curții cu jurați din Lucca (Italia) procesul renumitului hoț Musolino din Calabria. S'au chemat la pertractare nenumărați martori. Medicii chemați să viziteze starea mentală a faimosului bandit probabil vor constata, că Musolino nu e întreg la minte. Atâta e sigur, că hoțul suferă de o grandomanie nemăsurată, dela care numai un pas mai e până la nebunie. Musolino e convins spre pildă, că fosta regiună a Angliei, Victoria, de sigur s'ar fi amoresat de el dacă l'ar fi văzut vre-odată. Fapt e că o damă foarte distinsă din Reggio se amoresase de el și îi permitea chiar să intre în pomposul ei palat. Afară de aceasta Musolino e convins, că pe el nimenea nu-l poate vulneră, ceea-ce e foarte ușor de explicat, după ce el a purtat de nas toată gendarmeria patriei sale și mai mult încă de soldații. Acești bilezi! mai puțin de 14 omorâți și răniți cu uciderea pe conștiință. Se presupune deja, că procesul acesta senzațional va dura cel puțin o lună.

Pentru Casa Națională.

Au încurs pentru „Casa Națională” ca dăruire următoarele sume:

Transport Cor. 854.14

Petru Cipou, tăvășător în Toc Cor. 1.—

Suma totală Cor. 855.14

ULTIME ȘTIRI.

Londra, 17 Aprilie. Sunt temeri că negocierile pentru încheierea păcii vor fi întrerupte din cauză că guvernul englez nu vrea să primească propunerile Burilor.

Eri și azi s'a ținut un consiliu de ministri care a discutat numai asupra încheierii păcii.

Căpetenilor Burilor li-s'a dat voie să se întorcă în oraș pentru a-și vedea familia. Delarey a și fost în Pretoria unde șeade bătrâna s'a mamă. Steyn și De Wett d'asement au sosit la Pretoria, unde vor sta câte-va zile.

Brucella, 17 Aprilie. Eri Camera s'a ocupat de cererea socialistilor. Bernaert, guvernamental, a spus că nu-s decât 15 ani de când Camera a revizuit constituția și d'atunci încocoaci a făcut o mulțime de legi bune pentru lucrători. Și totuși care este răspunsul? Grevele! Nu se poate deci ca acum, sub sila greviștilor, să se modifice ear constituția, dându-se vot universal.

Situația se agravează de altfel pe zi ce trece. Sunt în grevă peste 200.000 lucrători. Prin provincie greviștii luptă folosindu-se de dinamită.

Petersburg, 17 Aprilie. Privitor la asasinarea ministrului Sipiagin se mai știe, că el primise încă de mai multă vreme o telegramă în care se scria: „Cât mai curând ne vom vedea. Bogolievov”. Acesta este adică numele ministrului ucis anul trecut. De atunci ministrul se temea grozav și se păzea. Când a căzut ranit de patru gloanțe, din cari unul i-a trecut prin plămâni, numai atâta a mai putut zice: „De ce m'au omorât? cu știre n'am făcut rău nimănui!”

E sigur că uciderea aceasta a fost hotărâtă de cercul secret al studenților, cari au osândit la moarte și pe alți ministri. Intre alții e osândit la moarte și presidentul Sinodului, Pobiedonosev, care ar fi cauza principala a rețelilor din Rusia, deoarece-ce el pune pedeci ca Țarul să dea libertăți poporului.

Țarul însuși e înspăimântat și ar fi zis: „Trebuie să schimb regimul. Nu vreau să fiu satrap asiatic”.

Din Munții-Apuseni.

Câmpeni, 14 Aprilie 1902.

Incunjurat din toate părțile cu dealuri și munți, unde comunicația nu e tocmai ușoară, căci despre tren numai ca de o poveste vorbim, ba chiar și drumurile sunt atât de nepractice încât bine să se cugete acel muritor la întreprinderea unei călătorii prin părțile noastre. Asta e motivul că poporul din Munții Apuseni, de loc, ear noi Câmpenarii așa mai rar ni-se dă plăcuta ocaziune de a putea conveni și de a fi vizitați de unele persoane mai marcante dintre Românașii noștri. Dar cu toate greutățile ce îndurăm noi și îndură și cei ce se decid la un asemenea pas, totuși zilele trecute avarăm fericea de a vedea în mijlocul nostru pe prea meritosul și mult laudatul domn *Rubin Patifa* din Alba Iulia, cel mai intrant și barbat al poporului Român. Și ca vizita d-sale se nu rămână neobservată — cum înșelăzice — o și s-au stat nu s-au simțit. „Tribunul” din Alba Iulia — „*Un Târziu Topilor*”, unde spune că a fost în Câmpeni, ba și la biserica ortodoxă și a „auzit cu urechile pe Vasile Patifa — omul despre care se afirmă că a cerut biserica și școala maghiară — cetind apostolul la liturghie”, și din aceste deduce că nu e periculos, după cum a fost descris.

N'am știut și nici nu ne-am gândit, că el Rubin Patifa adv. la Alba-Iulia e așa mare psiholog. Încât se poate cunoaște pe păcătosul înșel. pens. *Vasile Patifa* vârul eșu, — între noi fie zis — din pronunțarea cuvintelor, din apostolier, că „nu e periculos și n'a cerut dela guvern „biserica și școala maghiară”, căci dacă aceste ni-le spunea mai înainte dl Rubin, nu ne-am ni sui ca să eschidem total din biserica gr. or. pe vârul eșu. Acuma însă e prea târziu, căci comisiunea s'a ales pentru eruarea actului dela ministru și îndată ce acel act va intra în Câmpeni vârul D-Tale va fi eschia pentru totdeauna dintre credincioșii bis. gr. or. și preoților le este interzis prin conculsul sinodului parochial de al mai face serviciu. Și ca D-Ta să Te convingi, că logica D Tale e falsă, ear vârul D-Tale e foarte păcătos și periculos pentru biserica din Câmpeni, cetește — Te rog — foaia guvernamentală „*Magyarország*” dela 25 Ianuarie a. c. unde se face presiune asupra guvernului, ca să ne dea școala maghiară; caută la ministerul de culte Nr. 43183 din a. c. unde s'ă menționată suplica înaintată de Patifa Vazul, ear mai pe urmă Te poftim în cancelaria notarială din Câmpeni și vezi răspunsul guvernului Nr. not. 2456 a. c. în care promite că se va îngriji pentru edificarea unei școli maghiare aici, ear pe dosul acelui mandat vei observa — cu durere — cuvintele: „Mi s'a comunicat *Patifa Vazul*”, tot vârul D Tale.

Cred că în chestia asta ne-am înțeles pe deplin! Peți vedea din destul ce logica sântătoasă a! O! nu?

Încât privește chestia a doua din cronica D-Tale, unde iat în apărare pe Nicolau Cothișel primar în Certeghe, pentru că a sârbat ziua de 15 Martie a. c. cu urguri din Câmpeni i-ați atata osteneală și cetește „*Aranyos Vidék*” — al dela 18 Martie a. c. în care se aduce laude d-lui Cothișel și în special laudă toatal ce la ținut „*pentru cultura maghiară*”. Ei vezi d-le Rubin Patifa, D-Ta scrii fără basă! Noi tot ne-am îndignat când dl Nicolau Cothișel a luat parte la acea sârbare și ne mirăm foarte mult de D-Ta, ca membru în comitetul național Român, vii și consimțiți ca asemenea oameni, ba îi iat în apărare. Cam trist, dar ce să-i faci!

În urmă îți mulțumim pentru vizită și de instrucțiile date și după-cum v'ați putut convinge, dramatic pe la noi sunt cam rele și nu ne supărăm dacă ne cercetăți cât de rar, în firma convingere ca noi și fără d-ta ne vom eți apăra biserica și școala față de atacurile venite din partea vârului d-tale. *Ciubdrarul.*

Adunarea despărțământului învățătoresc din tractul Lugojului.

— Raport special. —

Despărțământul Inv. din tractul preot. gr.-or. al *Lugojului*, și-a ținut prima adunare din anul administrativ 1901/1902 Sâmbătă, în Aprilie, st. n. în sala cea mare a școlilor capitale gr.-or din Lugoj.

La orele 8 a. m. s'a oficiat chemarea Duhului sfânt prin P. O. D. Dr. *George Popovici*, protopresbiter, parochul

Ioșif Tempea din Lugoj, și capelanul Iulian Bălăngian, preot inv.

Învățătorii să intrunesc după aceea în sala de ședință, unde președintele Dr. G. Popovici deschide ședința prin o vorbire acomodată scopului, urmărit de membrii acestui despărțământ.

Secretarul *George Joandrea* dă cetire circularului emanat dela Comitetul central, care să ia la cunoștință cu scopul de a să pune în executare.

Mai înainte de a intra în ordinea de zi despărțământul să constituie în modul următor: President: Dr. G. Popovici, protopresbiter; secretar G. Joandrea, inv. în Lugoj; casier Nic. Ianculescu inv. în Govăjdia și *Eva Ogrin*, inv. în Lugoj, bibliotecară. Alegerea s'a făcut la propunerea membrului C. Liuba cu aclamațiune.

Să procede la ținerea prelegerii practice din religione. Membrul Al. Onaie își ia drept substrat al prelegerii parabola „*Banul văduvei sêrace*”, parabola, ce o desvoaltă înaintea elevilor aduși anume spre acest scop. Prelegerea s'a ținut după sistemul treptelor formale, scoțându-se la urmă învățura morală: „*Ai mult, dă mult, ai puțin, dă puțin, dar' cu inima curată!*”

După observațiunile făcute de membrii G. Joandrea, I. Vidu și C. Liuba, de oaspeții I. Marcu, inv. în Bocșa-montană și Dr. Stefan Petrovici, avocat în Lugoj, preș. Dr. G. Popovici reasună observările făcute, face o privire istorică asupra celor 4 caste israelite de pe timpul lui Isus, vorbește adecă despre *fariset*, cari interpretau legea în sens literal, despre *saduchei*, clasa aristocrației bogate, de *eset* cari eran necredincioși și în urmă de *eleniști*, cari eran în atingere cu popoarele străine (intra-nații). Constată, că prelegătorul Al. Onaie a și ales o temă foarte grea, dar cu toate acestea rezultatul prelegerii a fost mulțumitor. Prelegerea din chestie la propunerea membrului G. Joandrea, s'a declară de succesă exprimându-se prelegătorului mulțumită.

Membrul Constantin Liuba, inv. în Lugoj, ține o prelegere practică cu elevii din comput, alegându-și drept materie de exploatat: „*Impărțirea cu frângeri vulgare*”. Prelegătorul dilucidează elevilor 2 cazuri de împărțire cu frângeri vulgare și numeri întregi, scoțând regula din exemple practice date elevilor în mod intuitiv. După observațiile făcute de membrii I. Vidu, G. Joandrea, apoi de d-nii St. Petrovici, adv. și secretarul general I. Marcu și în urmă de president, prelegerea s'a declară de reușită.

Membrul Mihail G. Crăciun, inv. în Hodoș își cetește interesanta sa disertațiune: „*Despre pomârți*”. Într'o limbă fluentă, curată și la înțelesul tuturor, învățătorul Crăciun face o privire asupra popoarelor din trecut în ce privește progresul economic, arată rentabilitatea îmbrățișării ramurilor economice, vorbește despre starea faptică, dar dureroasă a poporului nostru, în scopul unei propășiri în cele materiale scoate la iveală diferitele izvoare de venit, s'a întreține cu ramul economic al pomârțului, un izvor de venit mai ales pentru poporul nostru din acest comitat face apel la frații săi colegi, ca aceștia să impintească poporul a nu negliga acest ram împreunat cu un câștig rentabil, arată în urmă cele 4 moduri de altoit prin mlađiță și pădureți, și în urmă își încheie disertația sa cu cuvintele: „*Sădiți pom, gustați și vedeți, că e bun Domnul*”. După observațiunile făcute de dl *George Dragoescu*, învățător în Oravița, și vice-președintele Reuniunii noastre învățătoresci, care spre bucuria membrilor acestui despărțământ încă a fost de față și după observațiile făcute de president, prelegerea se ia la plăcută cunoștință — și după usul de până acum, — se dă comisiunii compuse din membri: Traian Gaspar, C. Liuba și Iuliu Ioanovici, pentru a veni cu un raport asupra ei.

Cu acestea ședința primă se încheie și membri despărțământului în corpore,

precum și oaspeții fac o vizită P. O. D. Dr. *George Popovici*, protopresbiter, care îi primește afabil. Masa comună s'a ținut în hotelul „*Concordia*”, unde membri acestui despărțământ în frățească dragoste prânzând împreună au sulevat și alte idei, mai ales năcazurii de-ale lor, ce să pot în-lătura numai prin o comună lucrare.

Ședința a doua se începe la orele 2 p. m. Învățătoarea *Eva Ogrin*, din Lugoj, ține o prelegere cu elevele sale din fizică, având ca substrat al temei: „*Echilibrul corpurilor*”, amintim, că și prelegerea aceasta s'a ținut după treptele formale. După observațiile făcute de membrii G. Bălătean, G. Joandrea, I. Vidu, prof. Dr. Barbu și adv. Dr. Stefan Petrovici, prelegerea s'a declară de succesă.

În urmă membrul *George Joandrea*, își cetește disertațiunea sa intitulată: „*Vicențiu Babeșiu ca inspector districtual de școale*”. Face mai întâi o scurtă biografie a ilustrului academician până la ocuparea postului său de inspector întâmplată la anul 1849, scoate la iveală denumirea sa din partea reginului unguresc de pe atunci, dă cetire unor circularii de tot instructive, emanate dela dânsul în scurtul timp de 2—3 luni al inspectoratului său și comentându-le pe toate scoate frumoase învățăminte din ele, arătând totodată starea învățământului popular de pe atunci. Vasta sa disertație a fost ascultată cu un deosebit interes și după obiectivele observări făcute de dl *Titu Hațeg*, adv. dizertantului se votează mulțumită protocolară, ear disertația — după obiceiul — se dă unei comisiunii spre a veni cu un raport asupra ei.

Raportul casarului și cel despre bibliotecă să iau la cunoștință.

Pentru revizuirea planului actual de învățământ al Ven. Consistor și al proiectului de împărțire al orelor pe săptămână elaborat de membrul G. Cătana, să alege o comisie în persoanele membrilor: *George Joandrea*, I. Vidu, Const. Liuba, Al. Onaie, M. h. Crăciun și Vas. Tărian, primind aceasta însărcinarea a-și face până la proxima ședință observațiile ei în acest obiect. Ear „*Cartea Copiilor*” pentru clasa II. primară, compusă de membrul *Stefan C. Alexandru* învățător în Gredisțea-mică, s'a dat membrilor G. Joandrea, Petru Costescu și Mih. Costescu spre cenzurare.

Proxima adunare de despărțământ să decide a se ținea în comuna Jdioara și Criciova cu ocaziunea examenelor anuale.

Fiind eshauriată ordinea de zi, președintele Dr. G. Popovici, protopresbiter, mulțumește membrilor pentru deosebitul interes desvoltat cu această ocaziune și p. t. oaspeții, cari în număr așa de frumos ne-au onorat cu prezența, și în urmă făcând apel la o concurență armonică și pentru viitor, încheie ședința.

P. T. oaspeții, cari au luat parte la ședințele despărțământului, sunt următorii: *Mateiu Ignea*, paroch și asesor consist. în Lugoj, *Titu Hațeg*, adv. în Lugoj, Dr. *Stefan Petrovici*, adv. Dr. *Petru Barbu*, prof., Dr. *Valeriu Braniste*, dir. „*Drapelul*”, P. *Dragoescu*, vicepreș. Reuniunii Inv. și Inv. în Oravița, *Ioan Marcu*, secr. general al Reuniunii și inv. în Bocșa-montană, Dr. *Cornel Jurca*, adv. *Vasile Jurca*, șef-contabil la „*Lugojana*”, inv. *Măghet*, din Sacoșlung, *Ioan Coșariu*, inv. pens. și prim episcop în Lugoj, *Traian Ionaș*, inv. la școala de model din Caransebeș, *Ioan Mălar*, teol. abs. ales preot în Iabuca, *Ioan Cadariu*, jurist, studentii gimn. *Serban, Bistrician*, și alții.

Bap.

Dela Brașov.

Primim următoarele:

În nr-ii 46 și 56 ai „*Trib. Pop.*” d-l profesor N. Bogdan se provoacă la mine direct și indirect, privitor la o consfătuire confidențială, ce s'a ținut aici în Brașov.

Deși eu sunt de părere, că ast-fel de cestiuni de caracter confidențial nu este permis a fi trase și discutate în public, totuși fiind-că deja s'a făcut atâta svon și s'a alarmat publicul român cu afacerile noastre pur locale, de aici, mă simt obligat a da, la diferitele provocări ale numelui domn, următoarele deslușiri:

Este adevărat, că la intrunirea noastră din 11 Nov. a. tr. în decursul unei convorbiri confidențiale, după terminarea ordinii de zi, am propus alegerea unei comisiunii, care se afie mijloacele prin cari s'ar pută delătura unele scaderi, relevate de părintele Sfetea și d-l T. Cristan la adresa reprezentanților dela comună, mai ales însă să studieze cum s'ar pută să fie atrași cât mai mulți de a-se ocupa de afacerile noastre locale, convenind mai des și documentând în genere mai multă interesare pentru cauzele noastre românești.

Despre organizarea, reorganizarea sau reactivarea clubului comitatens, eu n'am făcut nici o amintire.

După deslușirile date de presidiu, constatându-se, că aproape jumătate din cei prezenți la ședință s'au fost depărtați, ear din cei rămași mulți steteau în picioare ca să plece și, după-ce doi din cei de față susțineau părerea presidiului, că suntem prea puțin pentru a lua conclus, am convenit cu toții, ca să se convoace la o consfătuire toți fruntașii români de aici și pentru pregătirea programei de lucrare în această consfătuire presidiul să se înțeleagă cu mai mulți domni designați de către cei de față.

Această adunare apoi, eventual, avea să aleagă și comisiunea contemplată de mine.

Observ, că despre o nelucrare, sau despre acuse grave la adresa clubului nostru comitatens, eu n'am auzit nici un cuvânt și nici nu s'a discutat despre aceasta.

A fost vorba despre unele cazuri, despre cari am vorbit domnii amintiți mai sus, acele însă s'au referit absolut numai la afacerile comunale, exprimându-se dorința, ca reprezentanții comunali români în viitor să se întrepună cu mai multă stăruință în favorul intereselor populațiunii române. Drept cazuri speciale s'au amintit ficșarea taxelor pentru locul ce-l ocupă vinzătorii, zarafii etc. în piață și afacerea cu apeductul, care a nemulțumit o parte a populațiunii din Scheiu.

La dese solicitări ale d-lui profesor N. Bogdan, cu cari mă întimpina unde numai mă întâlnea, de a urgita și cu convocarea persoanelor designate, ca să scap de d-sa i-am răspuns, că vom fi convoești în curând. De cuvintele anume, cari le voiu fi folosit, nu-mi aduc aminte, pentru că n'am purtat nici un ziar în asta privință și nu mi-am închipuit, că pentru asemenea lucru voiu fi chemat în public, ca martor din partea d-sale.

N. P. Patrescu.

Domnul profesor N. Bogdan într'un articol privitor la activitatea clubului român în afacerea comitatului și al comunei Brașovului publicat în „*Tribuna Poporului*” la 23 Martie a. c. Nr. 56 se provoacă la mine voind să dovedească că clubul român, cu președintele în frunte, desvoaltă prea puțin activitate întru apărarea intereselor românești din comitat și din comuna Brașovului.

Spre lămurirea lucrului mă rog să binevoiți a da loc în „*Tribuna Poporului*” următoarelor rinduri:

În toamna anului 1901 s'a ținut o consultare, în care s'a discutat despre alegerea membrilor români în reprezentanța comitatului la care consultare am luat și eu parte.

Dela afacerile comitatense a trecut discuțiunea și la afacerile comunale. În privința afacerilor comunale eu am observat în general că membri români aleși în reprezentanța comună nu desvoaltă destulă activitate întru apărarea intereselor româ-

nești. Ca exemplu special am adus cestiunea apeductului. La introducerea statutului de apă și a dărei de apă o mare parte a românilor din suburbiul Seheiu au înaintat o rugare la reprezentanța comunală cerând ca acei cetățeni, cari nu au lipsă de apă din apeduct și cari nu au cerut introducerea apei în curțile s'au casele lor, să nu fie supuși la darea de apă.

Dar ce să vezi! Această rugare a românilor a fost combătută în reprezentanța comunală chiar din partea unor membrii români și astăzi plătim cu bani scumpi apa care o bem, și cei cari avem lipă de apă din apeduct, și cei cari nu avem lipă de ea, și cei cari au introdus-o în curțile s'au în casele lor, și cei cari nu au introdus-o.

Asupra afacerilor comitatense eu nu am făcut nici o observare, cu atâtă mai puțin vre-o acuzare.

Brașov, în 29 Martie 1902.

Ou distincă stimă:

V. Sfetea, paroch.

Elena Doamna.

In numărul de față al ziarului nostru dăm potretul Doamnei Elena, soția lui Alexandru Ioan I. Cuza, Domnul Principatelor-Unite Muntenia și Moldova, carti sub sceptrul ac luia contopitu-s'au, — pentru a deveni mândrul regat al României.

Marea însemnătate a actului uni-rei celor două principate într'un singur trup național de stat, mântuitorul eveniment pentru neamul românesc, săvârșit prin acea unire, — formează obiectul unui articol special ce dăm în numărul nostru de față la alt loc.

Dar nu putem să uităm, să nescotim datoria de recunoștință omenească, și românească; datoria față de adevăr, care ni-se impune: de a spune cu această ocaziune un cuvânt și despre nobila Doamnă Elena, tovarăsa de viață a lui Alexandru Ioan I. Cuza.

Elena Doamna a fost și este aceea dăvioasă mamă, care pentru cei ce au suferit și sufăr întocmit-a adăpost și adăpostește pe cei ce de ajutor au și au avut nevoie, — mamă a fost ea și este celor nevoiași.

Din înălțimea Tronului urmărind neajunsurile ucigătoare, ca un inger păzitor, a întins providențiala sa mână pentru a da ajutor...

Gândul și grijea ei s'a coborât și a zăbovit între cei slabi, între cei ce trebuiesc ajutați, — după cuvântul evanghelic.

Elena Doamna, soția colonelului Cuza, în urmă Doamna Principatelor Unite, apoi Doamnă a României, — azil a întemeiat pentru creșterea și pregătirea spre educațiunea poporul românesc a fiicelor sărace a neamul sărac, românesc; ea a întocmit și ridicat școala „Asilul Elena Doamna”, din București-Cotroceni.

Mare în suferințe: văzând surpându-se tronul sub picioarele soțului său — și ale sale; văzându-l apoi pe dînsul pierind departe de pământul țării pe care l'a iubit, pentru care a luptat, pentru a cărui fericire a suferit și s'a jertfit; văzând pe rînd pustiindu-i-se s'e mîntia; — strălucită în virtuți, Elena Doamna, cu sufletul zdrobit de isbiturile soartei neîndurătoare, tărie a găsit în sufletul său, tărie în iubirea sa de oameni...

Moșia dela Ruginoasa, din Moldova, și-a dat-o pentru un spital, ce a întocmit; ear ea însași, în zilele de adânci bătrânețe, slugește în Iași bolnavilor, ca soră de caritate.

Pentru cei mici și pentru bolnavi! Unde vei găsi o mai bună mamă? Din focul suferințelor ucigătoare, apare aurul curat și cel mai strălucitor, dând nimbul nemuririi întrupatelor virtuți. Mai mare suflet, „mai mare dragoste, nimeni nu are“.

Cruzimile războiului buro-englez.

Cruzimile ce se petrec în războiul buro-englez sunt îngrozitoare. Dăm

mai la vale amănunte despre o luptă petrecută în Transvaal.

Un grup de lăncieri năvălește asupra unei ferme (casă în câmp), în cari erau adunați Buri. Eată ce urmează apoi.

Oficerul englez poruncește burilor să părăsească ferma. Zice:

„Aveți cinci minute pentru ca să vă retrageți“.

Bătrânul se uită fix, cu ochii săi de orb, spre punctul de unde plecase glasul care pronunță acest ordin barbar.

Lui i-se pare că a auzit rău, abia pricepe, și face cu brațele sale slăbite două gesturi de disperare.

Sărmana sa gură bătrână, fără dinți, se mișcă în zadar și nu scoate nici un sunet.

— Tată maro, plânge în hohote copilul, omul acesta zice că trebuie să plecăm.

— Să plecăm! găgăvește bătrânul, cu un glas care pare ieșit din mormânt.

— Da să plecați, strigă majorul cu o bucurie răutăcioasă.

„Aide! afară de aici!... pu! de vipere veninoase, dacă nu vreți ca să fiți îngropați de vii!“

Femeile au înțeles. Ele părăsesc marea sală și odăile vecine, unde au stat ascunse și îngrămădite în prada acelei groaze fără margini care-i cuprind pe cei slabi când se găsește în fața cotropitorului. Plânsete mișcătoare, disperate, rugă-miști calduroase le ies din gură.

Ele încorjoară pe cavaleriști. Invoacă mila lor, le arată copilașii lor mici, cari acum au să fie fără adăpost și fără pâine.

Bandiții murmură, fac ca să le sară caii în două picioare și culcă pe spate pe cele mai apropiate, cari sunt călcate în picioare de copitele cailor.

Urlete de durere și de groază răsună acoperite de vuietele lăncierilor. Unul din copii are fața zdrobită. Mama, disperată,

inversunată, cu părul despletit, pe jumătate nebrună, cade leșinată alături de mica victimă care e cuprinsă acum de spaimale agonie.

Majorul scoate ceasul din buzunar și zice rece:

— Mai aveți patru minute!

Bătrânul înaintează ca să se apropie de el. Ghiind după accentul acestui om că nu poate vedea că el e șeful, el își îndoaie spatele, înalta sa talie, și murmură cu glasul lui tremurător:

„Dacă aș fi singur... nu v'aș cere nimic... V'ași zice: luați-mi capul meu bătrân și duceți-l unde vreți...“

„Dar aceste femei... acești copii... nu v'au făcut nimic... În numele umanității... în numele Dumnezeului vostru, care este și al nostru... să vă milă de slăbiciunea lor și cruțați-le...“

— Mai sunt trei minute, continuă majorul.

„Bătrânule, d-ta 'ți pierzi un timp prețios, și...“

„Bileu!...“

„Ea e femeie... ea e mamă.“

„Aveți milă de aceste femei... aveți milă de acești copii...“

„Nu mi-am plecat nici odată fruntea înaintea nici unui om... nu am îngenuchiat decât înaintea lui Dumnezeu.“

„Am să vă rog în genunchi... Am să invoc sentimentele voastre de oamene... onoarea voastră de soldat și am să vă strig mereu: Milă! milă!...“

Și nobilul bătrân, care pentru ea să scape familia sa îngrozită, îndură umilirea cea mai mare, cade greoiu îngenuchi, întinzând mâinile sale tremurătoare.

Lăcrimî curg din ochii lui fără privire și se rostogolesc la vale în șiroaie pe barba lui albă. Câți-va soldați mai miloși întorc capul la o parte cea mai mare parte, însă, îl priveau ca niște animale fără sentiment.

Majorul nu răspunde.

Cu o răceală fără perechiă, el scoate piciorul stâng din scară, lângă care se află îngenuchiat bătrânul. Fără sfortare aparentă, el dă în fața nenorocitului bătrân o lovitură puternică de picior.

Se aude un șgomot groaznic de carne zdrobită. Sângele isbucnește în valuri din nas și din gură și strămoșul-mutilat, omorât, cade, fără să mai facă vre-o mișcare, lângă cadavrul copilașului.

Un strigăt de indignare și de durere sboară de pe toate buzele:

— Blestemați!.. blestemați!.. asasin!.. asasin!..

Ca și cum ar fi făcut o glumă excelentă, Colville se pune pe ris și, privind pentru ultima dată ceasornicul său înalte de a și l pune în buzunar, el adoagă:

— Patru minute au trecut.

Ce le pasă acestor nenorocite, cari se știu de aci înainte osîndite, o minună mai mult sau mai puțin?

Galbine, tremurătoare, desplătite, ele încorjoară pe cavaleriști, le arată pumnul, îl insultă și, cu mâinile lor slabe, încearcă să-l lovească.

UNIAREA PRINCIPATELOR.

Conferență.*)

An de an la anumite zile, o sfântă și tainică datorie — aceea a cultului marelor fapte strămoșești — unește gândurile și leagă inimile tuturor fiilor neamului românesc. Zilele acestea sunt sărbătorile naționale, când nu glasul clopotelor, ci glasul conștiinței unni trecut glorios și demn de reamintit ne adună pe toți, Românii de pretutindena, cari mărturisim într'acelaș unic și nedespărțit trecut, făcând prin bărbăția și înțelepciunea fericirilor strămoși, și cari credem, credem nestrămutat într'acelaș viitor, — ne adună — zic — cu gândul și cu inima în templul sacru al istoriei.

Aci suntem chemați, ca fără alaiu, dar cu multă podoabă sufletească, să intrăm și, rech-mânda ne-n minte icoana faptelor mari, pe cari le sărbătorim în acele zile, să preaslăvim, să ne închinăm și să aducem întregul nostru prinos de recunoștință fiască a celor. Prin cari s'au săvârșit atari fapte și înă, tot din aceste prilejuri — dacă credința n noi și n viitoru ne slăbit în piepturile noastre, să ne împărțăm din sfânta și neștermurita lor credință; dacă simțim că virtuțile alese și strălucite, cari împodobeau odinioară sufletele lor, abia mai licăresc în tr'ale noastre, a celor de azi, să cântăm a

*) Ținută în „Societatea istorică“ a studenților dela universitatea din București.

le reaprinde la flacăra vestalică a gloriei lor și, în sfârșit, pentru a fi în toate aproape asemenea lor, să cerem dragoste din dragostea lor, nădejde din nădejdea lor.

Acesta, credem, onorat auzitor, că e înțelesul și tot rostul zilelor pe sărbătoriri naționale; și o atare zi, din cele mai însemnate, este și aceea ce cade, a 24 a lunii lui Ghenarie, când, acum 43 de ani, două din cele trei închegări politice ale neamului românesc din mează-noaptea Dunării, și anume cele unite dintru început prin însași așezarea lor geografică, prin comunitatea aceleiași desfășurări istorice, care subordonă sieși toată viața politică, culturală și socială a întreg poporul nostru, — s'au unit, prin voia lui Dumnezeu și patriotismul tuturor Românilor, într'un singur stat, temelie a de stinatei măririi naționale.

Să năzuim dar a le sărbători precum se cuvine, adecă așa precum ziserăm adineori.

Spre a vă putea prezenta icoana vremurilor ce-au adus „unirea principatelor“ într'un chip pe cât cu puțință mai fidel, va fi de trebuință ca împreună să facem o excursiune în trecutul mai depărtat al istoriei poporului nostru: să vedem cum s'a desfășurat, în cursul vremii, această idee a unirii, care, de altfel, sub altă formă decât aceea politică, e veche de tot, mai veche decât am putea crede; de ce, prefăcându-se ea în fapt, acum istoric, a îmbrățsat numai două din trei părți ale neamului nostru, și în sfârșit, dacă istoria ne dă înțelesul prezentului și acesta puțință până la un oare-

care punct de a deslega tainicele probleme ale viitorului — să ne oprim câteva clipe și asupra idealului sădit astăzi în orice inimă românească: unitatea politică a tuturor Românilor.

Excursiunea ce ne o propunem a face va fi scurtă și grabnică spre a nu abusa cătuș de puțin de bunăvoința și răbdarea d-voastre!

Temelul colonizării romane, onorat auzitor, a fost în Oltenia, Banat și Ardeal. În părțile muntoase ale acestor ținuturi, după părăsirea Daciei, în cursul îndelungatelor vremi de năvăliri barbare, au dăinuit strămoșii nostri, ducând o viață de păstori strămutându-se din loc în loc. Când vremurile aspre se mai potoliră și prilej de statornicire se înfățișă păstorilor romani, atunci întăriți de numeroase elemente noue, de același sânge, ce, rînduri, rînduri veniau din miazăziua Dunării să-și recante vechia patrie, Muntenii se cobor în vale, spre a-și relua îndeletnicirea de odinioară, plugăria și să-și întemeieze început de state: cnezate și voievodate. Și n'au rămas numai între vechile hotare, ci s'au tins departe, trecând Carpații, spre mează zi, — mai puțin, spre răsarit, — mai mult, întemeiind state mărunte până departe spre Bug. Mai târziu, pe lângă și n legătură cu două neamuri vecine, înrudiți la obârșie, — Bulgarii și Maghiarii, începuturile de închezare politică se desăvârșesc din ce în ce, astfel, că pe la jumătatea celui de al 14-lea veac, întreg neamul românesc de dincoace de

Dunăre, se întrupează în trei trunchiuri, bine și pe multă vreme deosebite politicește: Ardelenii, Muntenii și Moldovenii.

Pe când însă cei dintâi, Ardelenii, supuși regilor unguri, mai duc, puțină vreme, o viață de organizație națională în oarecari ținuturi; apoi, perzându-și clasa conducătoare, — boerimea, care se contopește în sânul nobilimii neamului domnitor, — rămân un popor de șerași robiți, fără însemnătate în viața politică a statului vecin, trăim, cum minunat scrie un fruntaș istoric al nostru „fără folos pentru dînsii, o generație perind după altă țară să lase altă urmă decât fința unei alte generații de robi“; pe când, zic, o astfel de soartă tristă le-a pregătit destiul Românilor din Ardeal, — mai fericiti și mai favorizați de împrejurări, Muntenii și Moldovenii, sub Marele Basarab și Mircea, sub Bogdan și Alexandru își câștig libertatea națională, își întind hotarele moșilor precum n'au mai fost nici până atunci și nici de atunci încoace și, prin bărbăția și destoinicia lor, își eluptă un loc de frunte în viața politică a răsăritului european.

Și așa Carpații împart acum neamul românesc în două: o parte, cea de dincolo, robită, „adscripta glebae“ — după clasică zicere a legilor, și condamnată a rămânea multă vreme, până la jumătatea veacului trecut în „slăbiciune mare“ și fără viața politică; ear cealaltă, cea de dincoace, deși în două state osebite și deși sub influența, ba chiar în atârănare politică de vecini mai puternici, — are în tot decursul vremurilor

cuinta în cutare localitate. Pentru anul de față această plantare s'a făcut în grădinile membrilor din comuna Mohu.

În acest scop, trimișii Reuniunii noastre agricole, d-nii Dem. Comșa, președintele și Victor Tordășianu, secretarul Reuniunii, s'au prezentat Duminecă la 30 Martie n. c. în comuna noastră. Plantarii i-a premers o demonstrațiune interesantă și instructivă din toate punctele de privire, ținută prin dl. pres. Comșa, în sala cea mare a școlii, în fața de față a locuitorilor din comună și a câtor-va oaspeți din Bungard.

În expunerile sale, dl Comșa, ne arată greșelile, cari le facem altoind de regulă când pădurețul este prea bătrân și afară de aceea cum noi nu punem nici un fel de grije la ategerea pădureților. Pădureții, când se altoiesc, să aibă vârsta de 2 ani cel mult. Încât pentru rădăcina pădurețului, obiceiul nostru este a privi drept cel mai potrivit pădureț pe cel cu multe și groase rădăcini, pe când economul bun retează scurt toate rădăcinile mai groase, din cari isvoresc o mulțime de rădăcini (mustăți) subțirele. Acestea tocmai fiind multe și fiind resfirate în pătura de sus a pământului mai bogat în materii, absorb multe materii nutritive neapărate pentru ca pomul să se desvoalte. Pădureții cu rădăcini lungi au neajunsul, că acestea rădăcini în loc de a crește în lături se duc spre adâncime, unde pământul este lipsit de materii amintite. O altă greșală de căpetenie o facem când cu altoirea, deoarece noi în loc să altoim lângă pământ, altoim la virful sau mijlocul trunchiului. Sarcinul nobil, folosit de noi nu e potrivit nici el pentru altoire, deoarece noi în loc să folosim mlădițe tinere și scurte cu cel mult 3 ochi, întrebunțăm mlădițe bătrâne și lungi și aceasta cu gândul ca pomul altoit să crească repede și repede să producă și poame. Mai greșim și atunci, când tot cu gând de a avea îndată pomul roditor, ținem toate crengile crescute în primul și în al 2-lea an pe altoi. Economul bun nu lasă pe pomișorul său decât 5 crengi și pe acestea le scurtează de regulă deasupra unui ochiu, ce stă în afară și din care apoi dau alte crengi tot în afară, ca astfel coroana pomului să nu fie lipsită de razele soarelui, de căldura trebuincioasă etc.

Prelegerii și demonstrației din școală i-a urmat plantarea pomilor în grădinile membrilor. În acest scop membrii reuniunii au săpat cu zile înainte câte o groapă de peste 1 metru adâncime. Obiceiul de a planta pomul la mare adâncime, adică de a pune în pământ și trunchiul pomului, care nu trăește în pământ, a fost viu combătut. Dl Comșa ne-a arătat cum la plantare avem neapărată trebuință pe lângă groapă, de un par foarte gros și cât se poate de oblu și neted, pe care-l implantăm cât se poate de adânc, după aceea reaşezăm pământul scos dela suprafață, apoi îl călcăm binișor cu picioarele și când e groapa plină aşezăm în ea pomișorul de așa, ca gâtul rădăcinilor să se găsească asemenea cu suprafața pământului, după aceea tot pământul ce a fost scos din groapă se adună în jurul pomișorului și se face în forma unei largi tipșii, în care se varsă o botă de apă cu scop ca apa ce se aruncă din înălțime și cu repeziune să străbată și să ducă pământ prin toate golurile, ce ar fi rămas printre rădăcini.

Parul înfipt nu are să treacă în lungime peste baza crengilor pomișorului. Zece zile după altoire pomișo-

rul se leagă de par binișor cu funie de cocos, care pe lângă, că e trainică mai are și avantajul, că nu ține apa și este foarte ieftină. Unelte, ce le folosim sunt și ele stricacioase, de oare ce curățit pomul cu un cuțit rău, acela primește o mulțime de rani, ce numai cu greu se vindecă. Rănila cauzate prin tăieturi trebuie să unse cu ceară de altoit, ca să se vindece repede și apa să nu răsbată la lemn etc. Prelegerea teoretică și practică abia s'a finit după orele 4 d. a.

Țin se mai amintesc, că reuniunile noastre agricole li revine meritul de a fi alcătuit, în Mohu o însoțire de credit sistem Raiffeisen, din ale cărei roade comuna noastră s'a folosit cu un ajutor de 2000 fl. la edificarea pomposului edificiu al primăriei, școala confesională de altul de 400 fl. etc. etc., mai departe a unei tovarășii agricole, prin care s'au introdus în comuna noastră nu mai puțin ca 3 mașini de sămănat și alte multe mașinării și unelte economice etc.

Pentru toate ostenețele aduse de reprezentanții reuniunii în folosul comunei noastre, au mulțumit în cuvinte alese parochul nostru Ioan Slăvescu, asigurându-i de dragostea și cinstea poporului recunoscător.

Un economist.

LEGUMERITUL.

— Disertație populară —

De

George Malcan, învățător.

(Urmare)

Ridichile.

Ridichea e o legumă sănătoasă și se întrebunțază pentru mâncare în stare verde.

Sunt ridichi de lună. Aceste s'au mărunțele în ce privește mărimea, ear în ce privește forma și culoarea sunt deosebite. Toate însă sunt fragede și foarte zămoase.

Sunt ridichi de iarnă. Aceste s'au mai mari ca cele de vară, de culoare negricioasă și la mâncare de asemenea foarte gustoasă. Să numesc iernatică, fiind-că le folosim peste iarnă, de altfel recoltarea lor să face toamna, pentru aceea au drept și cei ce le zic ridichi de toamnă.

Le place pământul gras bine lucrat și udat diu greu. Să prăsesc din sămăntă. Sămăntatul îl facem în straturi în depărtare potrivită dezvoltării lor una de alta și în afuzime numai de un deget în pământ. De altfel ele reușesc cu mult mai bine punându-le unde și unde printre celelalte legumi.

Ridichile de lună să pot sămăna începând de primăvara până peste întreaga vară, tot din două săptămâni. Depărtarea între ele se fie cam de o schiopă bună.

Cele de vară să samăna prin sfârșitul lui Aprilie.

Cele iernatice să samăna prin Iulie.

Ca și alte legumi, așa și ridichile, cu cât sunt mai rari cu atât să fac mai mari.

Îngrijirea ce trebuie să li-o dăm este udatul înainte și după ce răsar pe timp secetos, răritul îndată ce răsar două ori mai multe fire la un loc, plivitul și săpatul ori de câte ori cere trebuință. Când săpăm, tragem țărina pe rădăcini ca să nu stea goale în arșița soarelui ceea ce le amărește și întărește.

Recoltarea ridichilor să face când sunt pe deplin dezvoltate și coapte. Cele de lună și de vară le folosim cât ce le scoatem din pământ, ear pe cele iernatice le păstrăm pentru iarnă. Pe aceste le scoatem numai toamna târziu când să apropie înghețul, într'o-

zi frumoasă când și pământul e svântat. Le curățim de frunze, lăsându-le numai inima, le aşezăm în pivniță printre nesip cam jilav, căci altfel se vestejesc ba și putrezesc. Ne având pivniță le putem ierna și afară, făcând o groapă anume la un loc potrivit în grădina unde le aşezăm frumos acoperindu-le cu un strat de pământ, apoi cu unu de frunziș ori gunoiu putred, care să împedeze răsbătarea gerului.

Ridichile le prăsim din sămăntă pentru agonisarea sămăntei trebuincioasă, alegem rădăcinile cele mai bine dezvoltate, mai coapte — Păstrându-le bine peste iarnă, în primăvara le punem cât ce trece înghețul în grădina în pământ bun. Mai departe urmăm precum s'a spus și la celelalte legumi și în deosebi la ceapă.

Morcovul și petrinjelul.

Folosul neprețuit al acestor două legumi, li putem cunoaște și numai din zisa poporului nostru: „te amesteci în vorbă, ca și morcovul și petrinjelul în toate bucatele“. Ce supă și câte alte bucate, ar putea pregăti și cea mai iscusită bucatăreasă, dacă n'ar avea la îndemână morcovi, și petrinjei?

Ș'apoi datu-va și seama pentru ce e de trebuință a băga morcovi și petrinjei în bucate?...

Aceste legumi dau un gust plăcut (aromatic) mâncărilor și tot odată le fac și mai nutritoare.

Le place pământul gras, fraget și lucrat afund, căci rădăcinile lor își trag nutrețul din păturile mai de jos ale pământului.

Prăsirea lor să face din sămăntă, pe care o sămănăm primăvara foarte de timpuriu, din cauză că incolțește tare anevoe și le trebuie timp îndelungat pentru dezvoltare. — Sămăntatul îl facem la locul unde au să rămână până la recoltare, căci ei nu să răsbătesc. Depărtarea între șiruri, precum și între fire să fie la petrinjei de 4 degete, ear la morcovi de o schiopă, spre a să pută desvolta pe deplin. Această regulă să poate face după ce răsar foarte ușor, prin rărit.

Sămănta lor fiind tare măruntă o acoperim numai cu puțină țărină, ear ca pământul să și poată păstra umezeala trebuincioasă, l'apăsăm îndată după sămănat cu o scândurice. Îngrijirea ce le trebuie dată mai departe e: udatul înainte și după ce răsar pe timp secetos, răritul, plivitul și sămăntatul, ori de câte ori cere trebuința. Unde frunzele s'au prea dese, stufoasă, le rupem pentru a putea străbate căldura.

Recoltarea lor să face toamna târziu, pe timp frumos, când și pământul e svântat și despoem de foi, lăsând numai inima, și îngropăm printre nesip în pivniță, ear foile fragede ce odrăslesc din petrinjei să pot întrebunțază peste iarnă. Ne având pivniță li putem păstra fără teamă, întocmai precum s'a spus la ridichi. — Ne făcând aceasta li putem lăsa la locul lor în grădina, acoperindu-i în contra gerului cu un asternut potrivit de frunziș ș. a.

Petrinjeii sunt de două soiuri. Unii cari să cultivă pentru rădăcinile lor păstrându-să și peste iarnă, ear alții ce să cultivăm numai pentru foi (frunze), acestia au foia creată și rădăcinile ațoasă. Mai folositori sunt cei dintâi, căci peste vară le putem folosi în frunzele, ear peste iarnă rădăcinile.

Morcovii în privința formei sunt unii ascuțiți și alții neascuțiți la vârf, ear în ce privește culoarea unii sunt galbini și alții roșii — Cei mai buni sunt cei galbini și ciunții la vârf, fiind că s'au mai fragezi, mai zămoși și prin

urmare și mai gustoși, ca cei roșii, cari s'au mai lemnoși și nezămoși.

Prăsiindu-să aceste legumi din sămăntă vom alege spre acest scop rădăcinile cele mai bune dezvoltate, mai coapte, și mai frumoasă netede și de soiul ce vom alege să prăsi. Le păstrăm peste iarnă la loc potrivit în pivniță ca să nu degere sau altcum să se strice; în primăvara cât ce trece înghețul, prin Aprilie le sădim în pământ bine lucrat. Din mlădițele ce răsar mai târziu ciontam pe cele mai slăbuțe, prin ceea ce silim sucul nutritor a să grămădi în cotoare mijlocii menit a produce flori și sămăntă. Acest coter îl legăm contra primejdiilor de a să rupe, de câte un pârșor. Când s'a copt sămăntă, o culegem și o păstrăm în loc svântat.

Vârșul de timpuriu, vara chiar, nu numai toamna târziu pucedem în modul următor:

Sămăntăm colea prin August un strat ori câte vom de petrinjei — udam pe timp secetos, plivim buruenile mai mari, pe cele mici însă în adins le lăsăm, spre a apăra contra gerului tinerele plante. Contra gerului mai punem și un asternut de frunziș, puzderii, ori pleavă ș. a. Dar, decât să punem un asternut prea gros, în care ușor să incuibă șoarecii, ba face ca și petrinjeii să treacă în putrezire, mai bine nimic. Primăvara cât ce nu mai avem teamă de îngheț, înlăturăm asternutul. Petrinjeii cât ce i ajunge căldura încep a odrăsi și cresc de minune. Acuși plivim toate buruenile și li îngrijim mai departe după cum s'a spus. În chipul acesta încep a să îngroșa în curând, așa că deja de prin Iulie li putem folosi.

Încă ceva mai spun. De cumva cu înlăturatul asternutului vom afla firele ca opărite, să nu ne temem că aceasta nu strică nimic.

(Va urma).

Sfaturi practice.

Aveți vre-o vită cu albeață în ochi? Sufiați cu o țevă (cotor de peană de găscă) de vre-o 3 ori pe zi în ochiul cu albeață cam câte un vârf de cuțit, zahar alb pisat mărunt, mărunt.

Fumează lampa? Muiști feștila în oțet tare, timp de cel puțin 24 ore. Svântați-o apoi bine și o puneți la loc, și de fum nu-ți mai avea noroc.

Mulțumită publică.

La fondul „masa studenților“ dela gimnaziul public român gr. or. din Brad au încurs următoarele dăruiri marimoase:

Dela Corvineana* institut de credit în Hunedoara 50 cor., dela „Parsimonia“ institut de credit în Bran 20 cor., dela „Mielul“ institut de credit în Poiana-Sib Iuliu 10 cor., dela „B horeana“ institut de credit în Oradia-Mare 10 cor., dela „Detunata“ institut de credit în Bucium 10 cor. 83 fl., dela „Auraria“ institut de credit în Abrud 40 cor., dela „Luciafăru“ institut de credit în Vârșet 20 cor., dela „Arțesana“ institut de credit în Turda 10 cor., dela „Zarandeană“ institut de credit în H. Băița 25 cor., dela „Albina“ institut de credit în Sibiu 400 cor., dl I. Găldău, din Ponorel canună eternă pe mormântul ficei sale Minerva 10 cor., Biserica română gr. or. din Sacodor canună eternă pe mormântul P. S. Sale dlut episcop Iosif Goldiș 30 cor., Nicolae Crăciun inv. pens. și soția sa Ana și Pavel Vocea, preot și soția sa Rădila din Stănița întru amintirea părintelui lor Avram Crăciun preot și soția Eva 20 cor., Petru Rimbaș, diacon și contabil și familia Bard ca canună eternă pe mormântul tatălui său Mihail Rimbaș sen. din Hunedoara 10 cor., preotul Nicolae Coroiu din Ponorel 2 coroane.

Marinmoșii dăruitori primească expresiunea profundă mulțumiri.

Brad, 30 Martie (12 Aprilie), 1902.

Comisiunea administrativă.

Sanatoriu și institut de cură cu apă rece

— învilițat de Inaltul minister de interne prin ordinațiunea Nr. 81.945/1901. —

În toată Ungaria-sudică singurul institut de cură autorizat, care iarna vara stă deschis pentru public și primește la cură bolnavi cu locuința în institut și externiști. Bolnavii pot avea la dispoziție sfatul ori-și-cărui medic.

Mijloace de lecuire:

Baie cu lumina electrică: pentru vindecarea reumei, podagrei, îngrășării, nevralgiei, boalei de rinichi, boalelor de sânge și înveninării prin metale. Aceste băi pot fi folosite și de cei bolnavi de inimă, 15 bilete 15 fl.

Baie de cură cu apa rece: pentru sănătoși întărire, și vindecă boale de intestine (mațe), insomnia, durerile de cap etc. 15 bilete 6 fl. Abonament lunar 10 fl.

Baie de acid-carbon: pentru vindecarea boalei de inimă, boalelor femești și lecuirea slăbirei pricinuită de nervozitate. 15 bilete 18 florini.

Baie maure: pentru vindecarea boalelor femești, reumei, nevralgiei, înțepăturilor, mătreașelor etc. 15 bilete 16 fl.

Baie cu apa rece electrică: Vindecă nervozitatea, dureri de nervi, slăbirea pește tot a sistemului nervos. 15 bilete 15 florini.

Inhalatii: soale sau cu extract de brad. După modelul celor din Reichenhals și Gletzenberg, — în contra boalelor de pământ și de gât. 15 bilete 9 fl.

Gimnastica-svedeză: pentru vîd cărea străbărilor de spinare, întepăturii mușchilor; pentru lecuirea slăbirei la copii anemici. Taxă lunară de la 10 fl. în sus, după gravitatea cazului de boală.

Massage: pentru vindecarea boalelor de nervi, a anemiei, a îngrășării pește măsura și a slăbirei generale. 15 massage 6 fl.

Massage electrice: pentru ușurarea mistuirii. 15 bilete 12 fl.

Electrisare galvanică și cu curent faradic: Bolnavii internisti pot avea la dispoziție sfatul ori-și-cărui medic. — O odaie (cu încălzit, luminat și serviciu) și proviziunea sau întreținerea: 85 fl. pe lună.

Medicul conducător:

Dr HECHT,

Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (intrare în stradă vis-à-vis de Teatru, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.

541 — 58

Telefon: 440.

Telefon: 440.

Koch Dániel

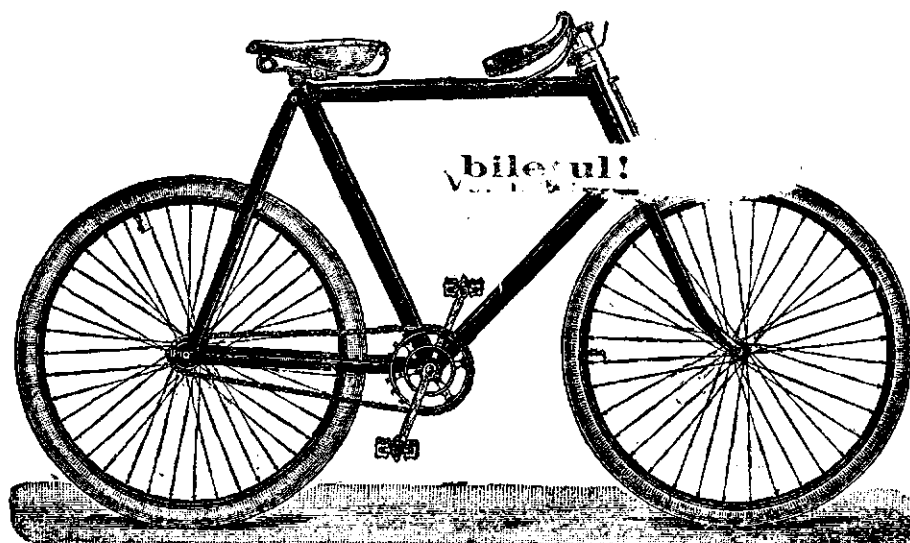
Arad, strada Deák Ferencz-utca 42,

vis à vis de hotelul „Crucea albă“.

Mare deposit de biciclete de primul rang, de mașini de cusut și exclusiv deposit de cele mai vestite biciclete

„Puch“.

Primește în lucrare transformarea totală, emailarea în toate colorile, precum și nickelarea a ori-ce biciclete.

Parti constituitoare de biciclete și mașini de cusut, precum și tot felul de fabricate pentru mașini permanente se găsesc în magazinul meu.

Biciclete și mașini de cusut se vînd cu prețuri favorabile.

Aplicarea la locul lor a sonerelor electrice și a telefoanelor de casă se execută cu prețuri foarte avantajoase.

Mare magazin de mașini electrice.

Mare atelier pentru reparaturi.

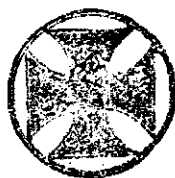
Comandele din provincă se îndeplinesc cu toată punctualitatea.

733 — 8

Cruce dublă electro-magnetică

vindecă și inviorază sub garanție

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sîngelui, anemie, amețelii și tînturi de ureche, bătaie de inimă, sgărçiri de inimă, asma, nozul greu, sgărçiri de stomac, lipsa poftei de mîncare, răcesis la mîni și picioare, reuma podagră ischias, udului în pat, influinza, în somnia epilepsia circulația nerege-

lată a sîngelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenească binefăcătorul curent, când pe departe vindecă cu succes boalele sfîștoare, eară pe de alta parte e cel mai bun scut contra îmbelzăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor cî acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse în toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Crucea-Volta“ arăta în Germania cît și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind defectuos, pe cînd aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă indeosebi.

624 — 67

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vînzare pentru țeară și străinătate e:

Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadász 42. K colțul str. Kálmán.

Bani pe amortisație

până la cea mai înaltă proporție de preț pe pămînturi

pe lângă interes de 4% — 4 1/2% și cu ștergere din capital,

tot asemenea cu preț foarte ieftin pe case de inchiriat în Arad-centru; mai departe mijlocesc — pe lângă condițiunii avantajoase — împrumuturi ipotecare obicinuite.

Anticipez după dorință speșele de intabulare.

Onorați proprietari de imobile să folosească actualele raporturi pecuniare favorabile, ca prin convertirea mijlocită de mine să-și micșoreze sarcinile de interes.

Vestesc totodată On. public, că

cu 1-a Maiu a. c. îmi mut cancelaria

în piața Boreș Béni, nr. 22.

(casa Spielmann) etagiul I.

Szücs F. Vilmos

Institut de împrumuturi pe imobile și pămînturi.

La întrebări dau lămuriți numai trimițendu-mi-se timbrele corespunzătoare postale.

453 — 20